

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

54 212 08 Szórakoztató zenész / Szórakoztató zenész szakmairány

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

A vizsgafeladat időtartama: 15 perc (felkészülési idő 5 perc, válaszadási idő 10 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya a szóbeli vizsgatevékenységen belül: 30%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a 001136/2014-5522 számon kiadom.

EREDETIVEL MINDENBEN
MEGEGYEZŐ MÁSOLAT

Jóváhagyta:

Szakál Ferenc Pál
főosztályvezető

2014

NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

Érvényes: 2014. január 14-től

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

A vizsgafeladat ismertetése: Népzenei alapismeretek, a magyar népzene hangszereinek, a népzene-történet rövid ismertetése, összefoglalása.

A tételhez a segédeszköz nem használható.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzókérdések.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

1. Mutassa be a cigányok eredetét!

- őshaza-elmélet
- nyelvi eredet
- vándorélet
- cigányok bevándorlása Magyarországra

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

2. Mutassa be a magyarországi három nagy cigány csoportot és jellemezze őket!

- romungrók
- oláh cigányok
- beás cigányok

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

3. Mutassa be a cigányok zenéjét általában világszerte!

- **nem egységes népzene**
- **cigányok zenéje az egyes országokban**
- **előadásmódjuk**

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

4. Jellemezze a magyarországi cigányok zenéjét!

- **oláh cigányok zenéje**
- **beás cigányok zenéje**
- **romungrók zenéje**
- **cigány népdalok**

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

5. Mutassa be az első cigánybandák megjelenését!

- **első neves cigányzenészek**
- **hangszerek**

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

6. Mutassa be Czinka Panna vagy Bihari János életét!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

7. Mutassa be a verbunkos műfaj kialakulását!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

8. Soroljon fel és mutasson be verbunkos zeneszerzőket!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

9. Jellemezze a verbunkos zenét!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

10. Mutassa be a magyar nóta kialakulását!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

11. Soroljon fel és mutasson be dalszerzőket a magyar népzene aranykorából!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

12. Soroljon fel és mutasson be híres cigány muzikusokat a XIX. századból!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

13. Milyen hatással volt a cigányzene a klasszikus zenére?

Említsen meg zeneműveket is!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

14. Mutassa be Bartók Béla viszonyulását a cigányzenéhez!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

15. Mutassa be Liszt Ferenc viszonyulását a cigányzenéhez!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

16. Mutassa be a cigányzene egyedi stílusjegyeit!

Mondjon példát Liszt: Magyar rapszódiaiból a cigányzenekarok játékstílusának és hangzásának utánzására!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

17. Soroljon fel és mutasson be híres cigány muzsikusokat a XX. századból!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

18. Mutassa be az ezredforduló táján kialakult új helyzetet a cigányzene tekintetében!

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

19. Mutassa be a mai magyar cigányzene legjelentősebb zenekarait és intézményét!

- **Rajkó Zenekar és Farkas Gyula**
- **Rajkó-Talentum Tánc- és Zeneművészeti Iskola**
- **100 Tagú Cigányzenekar**

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

20. Ismertesse a cimbalom kialakulásának történetét!

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. Mutassa be a cigányok eredetét!

- őshaza-elmélet
- nyelvi eredet
- vándorélet
- cigányok bevándorlása Magyarországra

Kulcsszavak, fogalmak:

- mondavilág
- indiai őshaza
- szanszkrit
- első kivándorlási hullám V. század, majd VIII. század
- Irán, Görögország
- XIV-XV. században jelentek meg Magyarországon

2. Mutassa be a magyarországi három nagy cigány csoportot és jellemezze őket!

- romungrók
- oláh cigányok
- beás cigányok

Kulcsszavak, fogalmak:

- legrégebben jöttek Magyarországra
- elfelejtették a cigány nyelvet
- zenészek, vályogvetők, napszámos bér munkások
- oláh cigányok 2-3 évszázaddal később érkeztek
- román fejedelemség felől
- vándoriparosok, kolompkészítők, rézművesek, állatkereskedelem
- archaikus román nyelvet beszélnek a beások
- teknővájók, famunkások

3. Mutassa be a cigányok zenéjét általában világszerte!

- nem egységes népzene
- cigányok zenéje az egyes országokban
- előadásmódjuk

Kulcsszavak, fogalmak:

- a cigányok eredetisége alkotó előadásmódjukból ered
- nincs egységes cigány nemzet, ezért egységes népzene sem
- helyiek zenéjét érzik magukénak
- sajátos előadásmód

4. Jellemezze a magyarországi cigányok zenéjét!

- oláh cigányok zenéje
- beás cigányok zenéje
- romungrók zenéje
- cigány népdalok

Kulcsszavak, fogalmak:

- lassú lírai dal és táncdal
- pattogós vagy pergetős nóta
- szájböngözés
- romungróknak nincs saját népzenejük
- román és erdélyi magyar népdalokat énekelnek a beások
- cigányskála

5. Mutassa be az első cigánybandák megjelenését!

- **első neves cigányzenészek**
- **hangszerek**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Barna Mihály, Czinka Panna, Bihari János
- a duda helyét fokozatosan veszi át a cimbalom és a bőgő, majd a klarinét is megjelenik
- kotta nélkül való játék

6. Mutassa be Czinka Panna vagy Bihari János életét!

Kulcsszavak, fogalmak:

Czinka Panna (1711-1772)

- született: Sajógömör (mai Szlovákia)
- 14 évesen bőgőshöz ment férjhez
- férjével és annak két testvérével alakította meg négytagú cigánybandáját

Bihari János (1764-1827)

- született Nagybonyban
- 1802-ben felköltözött Pestre
- új öttagú bandát alakított (vonósok és cimbalom)
- Magyar Orpheus néven emlegették
- fennmaradt 84 dallam
- műveit mások jegyezték le
- három füzet jelent meg Bécsben: Két magyar tánc, illetve Verbunkos zongorára; Hét magyar tánc egy hegedűre; Tizenöt magyar tánc két hegedűre)
- előadásában visszanyúlt a kuruc kori tradíciókhoz

7. Mutassa be a verbunkos műfaj kialakulását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- XVIII-XIX. századforduló tájának magyar hangszeres tánczenéje
- a verbunkos kifejezés a német Werbung (toborzás) szóból származik
- eredetileg katonatoborzó férfi tánc
- a műfaj alapját a nép által jól ismert dallamok alkották, melyet a cigányzenészek egyedi stílusban megcifráztak
- Erkel ebből fejlesztette ki a nemzeti opera stílusát
- Liszt a verbunkosra alapozta magyaros műveit, különösen a rapszódáit

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

8. Soroljon fel és mutasson be verbunkos zeneszerzőket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Lavotta János
- Csermák Antal
- Rózsavölgyi Márk
- Kossovics József
- Ruzitska Ignác

9. Jellemezze a verbunkos zenét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- bővített szekundlépés
- verbunkos részei: lassú, gyors, friss
- lassú részből lett a magyar nóta
- a gyors és friss részből alakult ki a csárdás és a friss csárdás

10. Mutassa be a magyar nóta kialakulását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a verbunkos 1840 körül átalakul a katonatoborzás megszűnése miatt
- a katonatoborzó társasági tánccá alakult, és így alakult ki a csárdás és a palotás
- a verbunkos lassú részéből alakult ki a hallgató, más néven a magyar nóta

11. Soroljon fel és mutasson be dalszerzőket a magyar népzene aranykorából!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Szentirmay Elemér
- Simonffy Kálmán
- Egressy Béni
- Szénffy Gusztáv
- Beleznay Antal
- Szerdahelyi József
- Dankó Pista
- Dóczi József
- Balázs Árpád
- Fráter Lóránd

12. Soroljon fel és mutasson be híres cigány muzsikusokat a XIX. századból!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Boka Károly
- Rácz Pál
- Patikáros Ferkó
- id. Banda Marci
- ifj. Patikáros Ferkó
- 36. Rácz Laci
- Dankó Pista
- Darázs Miska

13. Milyen hatással volt a cigányzene a klasszikus zenére?

Említsen meg zeneműveket is!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Brahms: Magyar táncok Nos. 1-21.
- Liszt: Magyar rapszódia
- Sarasate: Zigeunerweisen
- Kodály: Hány János - Intermezzo
- Kodály: Galántai táncok
- Haydn: D-dúr zongoraverseny 3. tétel

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

14. Mutassa be Bartók Béla viszonyulását a cigányzenéhez!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Bartók Béla: Cigányzene? Magyar zene? (1931) című írása

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

15. Mutassa be Liszt Ferenc viszonyulását a cigányzenéhez!

Kulcsszavak, fogalmak:

- A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon című 1861-ben, magyar nyelven megjelent könyve
- Liszt: Magyar rapszódia

16. Mutassa be a cigányzene egyedi stílusjegyeit!

Mondjon példát Liszt: Magyar rapszódiaiból a cigányzenekarok játékstílusának és hangzásának utánczására!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Liszt: VII. Rapszódia lassú részénél: „Dacos, mélabús cigány stílusban”
- gyors részekenél: „Allegro zingarese”
- időnként: „Quasi zimbalo”
- lassú-gyors tételpár
- cigányskála
- ornamentika
- pontozott nyújtott ritmus
- bokázó zárófigura
- „pathétikus” anticipáció
- kontratempó-kísérőforma
- „cigánybasszusnak” nevezett oktávparhuzam a dallam és a basszus között

Szakképesítés: 54 212 08 Szórakoztató zenész Szórakoztató zenész szakmairány

Szóbeli vizsgatevékenység

A D/c) vizsgafeladat megnevezése: Népzenei ismeretek, népi hangszerek, népzene-történet (csak népi-cigányzene és szalonzene műfajban)

17. Soroljon fel és mutasson be híres cigány muzsikusokat a XX. századból!

Kulcsszavak, fogalmak:

- id. Magyar Imre
- id. Járóka Sándor
- Lakatos Sándor
- Boross Lajos
- Bangó Margit
- Suki András

18. Mutassa be az ezredforduló táján kialakult új helyzetet a cigányzene tekintetében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- 1989-es magyarországi rendszerváltás
- szállodák, éttermek és az azokat üzemeltető vállalatok privatizálása
- megszűnt az OSZK (Országos Szórakoztatózenei Központ) kötelező munkaközvetítése
- gazdasági megszorítások hatására az elő zenén próbáltak spórolni
- globalizáció hatása
- cigány folklór terjedése

19. Mutassa be a mai magyar cigányzene legjelentősebb zenekarait és intézményét!

- **Rajkó Zenekar és Farkas Gyula**
- **Rajkó-Talentum Tánc- és Zeneművészeti Iskola**
- **100 Tagú Cigányzenekar**

Kulcsszavak, fogalmak:

- Rajkó Zenekar (1952)
- Farkas Gyula alapító (1921-1990)
- Rajkó-Talentum Tánc- és Zeneművészeti Iskola (1990)
- 100 Tagú Cigányzenekar (1985)

20. Ismertesse a cimbalom kialakulásának történetét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- cimbalomhoz hasonló húros hangszerekről legkorábbi feljegyzések a XIII. századi Perzsiából származnak
- Irán, Örményország, Grúzia területén szantir vagy szantur néven ma is nagyon népszerűek a fellelhető cimbalomfélék
- Európában a XIV. században jelenik meg
- a számos változáson átesett hangszer végül Magyarországon érte el a ma is használatos végleges formáját Schunda Vencel József, majd később Bohák Lajos fejlesztései során

ÉRTÉKELÉS

Sorszám	Név	Feladat sorszáma	Osztályzat

.....

dátum

.....

aláírás

Handwritten mark